

"Smrt i život pokusnih zečeva"

Marko Pejović

Tekst je bio u najužoj selekciji za nagradu Udruženja
dramskih pisaca Srbije na konkursu „Branislav Nušić“ (za
originalni dramski tekst) 2006. godine.

LICA:

MADLENA - Gospođa (60ih godina), majka porodice, mlada je ostala udovica sa troje dece. Sada je u penziji. Izgubljena negde između života i smrti, sa tendencijom da uvlači i svoju decu... tamo između.

ANA - Najstarija ćerka (sada već u 30-i-nekoj), arhitektica, neudata. Još uvek živi sa porodicom. Promiskuitetna. Lepa i negovana. Nešto spolja, a drugo iznutra - znači takođe između.

SOFIJA - Srednje dete (blizu 30ih). Spisateljica, neudata, bez trajne veze. Skoro da potpuno odbija verbalnu komunikaciju sa ukućanima. Čuti, ali ta kad kaže... Ona nije između, ona je na jednoj strani ulice, samo još da saznamo na kojoj. Na početku izgleda kao da je na onoj strani gde je Ništa.

GOCA - Jedno iz blizanačkog para. Vesela, privržena majci, još uvek ima detinji odnos prema svetu i sebi, sklona preuređenju stvarnosti u romantičnu komediju. Ona može biti sve, što će reći zapravo ništa.

VASA - Jedini sin u porodici, a ostatak blizanačkog para. Na prvi pogled deluje kao prosečan student, međutim, neće još dugo.

DEVOJKA - Srednjoškolka, obučena u kostim zečice, predstavnik sveta unutrašnje realnosti, prema tome promenljive, utvarne naravi.

MUŠKARAC - Muškarac 40-i-neka, muževan, prirode kao i DEVOJKA.

DUŠAN - Madlenin davno preminuo muž (Bog dušu da mu prosti), ali još uvek nekako živi u ovom domu. Ta činjenica zbunjuje ostale članove, pa ne samo da se ne snalaze sa onim, nego ni sa ovim svetom.

Ova priča se odigrava u dnevnoj sobi porodice Perić (građanski dom srednjeg sloja). U nekim kućama, dnevne sobe su prostorije kojima vladaju neki članovi porodice. Oni tu prave svoja mala pribežišta od samoće. Stoga tu jedu, piju, vode razgovore za razbijanje dosade ili se nekada dobro posvađaju. Kod porodice Perić ta soba je ničiji i svačiji.

U dubini sobe je zid na kome se nalaze vrata. Pored njih je stolica na kojoj su nabacani delovi nečije odeće. Iznad nje, ulevo, je Dušanova fotografija, malo dalje plakar.

Sa desne strane su još jedna vrata, pored kojih je pisaći sto sa računarom.

U centru sobe su kanabe i dve fotelje, lampa na komodi, stalak za časopise. Na sredini sobe stočić na kome su četiri saksije, u svakoj po jedan crveni cvet (kod nekih naroda poznat kao Zečija srećica).

Prva dva čina bi mogla biti određena jednim trenutkom (npr. mogli bi se desiti u istom danu). Treći čin se odigrava nakon nekoliko meseci.

I ČIN

SCENA PRVA

Mrak je. Osvetljena je samo jedna stolica u pročelju bine, na kojoj sedi osoba u baroknoj crnoj venčanici. Ima veo preko lica. Sa njene desne strane se nalazi DEVOJKA, čija šaka je lagano spuštена na rame osobe na stolici.

MADLENA im prilazi. Što se više približava sve se jače čuje zvuk lomljave stakla. Kad im priđe potpuno blizu, DEVOJKA diže veo sa lica osobi na stolici. Pojavljuje se DUŠANOVO lice. MADLENA pruži ruku ka njemu, ali se u tom času iz nabora haljine pojavljuju još dve glave sa Dušanovim likom. MADLENA ustukne. Traka se pokreće i DEVOJKU i DUŠANA iznosi sa scene. Na podu iza njih ostaje venčanica (ista kao ona koju nosi Dušan), kao trag, mračan putokaz.

Venčanica najednom poleti i zaustavi se iznad SOFIJE. Snop svetla je obasja. Ta venčanica će sve do III čina, ostati da visi iznad njene glave. SOFIJA sedi za računarom, bezizražajnog lica, zagledana kroz prozor koji je iznad njenog radnog stola. Osvetljava se ostatak sobe.

U fotelji, sa leve strane, sedi GOCA i gleda u televizor, koji je prema publici okrenut poleđinom. Oko nje, po podu, su razasute razne perike. Tiho se čuje muzika i dijalozi iz televizora.

MADLENA prilazi kanabetu i umorna leže. Zvuk iz tv-aparata se pojačava.

GOCA

(Zagledana je u tv i komentariše nešto na filmu.)

Jadna.

MADLENA

(Govori o sebi, jer misli da se Goca obratila njoj.)

Zaredalo je pa svake noći. U crnoj venčanici, zamisli. To je neka muka ili bolest u kući.

(Prekrsti se.)

GOCA

(I dalje gleda u televizor.)

To je od usamljenosti.

MADLENA

Ma hajde. Posle toliko godina! A opet, sanjala sam ga, ne mogu da kažem. A ti znaš, kada ja nešto sanjam, obično se to i desi. Znaš kada sam sanjala one majmune što su jeli sladoled, posle je bila strašna zima.

GOCA

(Približi se ekranu, saoseća sa likovima na filmu.)
Suze.

MADLENA

(Dotakne obraz, pokretom kao da briše suze i govori o sebi.)
Ma pričinjava ti se.

GOCA

Sve je to tako tužno.

(MADLENA uzdahne.)

GOCA

Hoće li preživeti?

SOFIJA upali lampu na svom stolu. U istom času se na vratima pojavljuje ANA. MADLENA i GOCA pogledaju u njenom pravcu. GOCA joj mahne i nastavlja da gleda film. MADLENA se uspravi na kanabetu.

ANA

Baš je sveže.

MADLENA

Jesi li pokisla?

ANA

Nisam. Jeste svi tu?

MADLENA

Vasa još nije došao sa fakulteta.

ANA

Je li bio na pregledu?

(Skida mantila.)

MADLENA

Trebalo je posle vežbi, ali nije još došao... A i ti lekari, uvek ti objasne kako ti nešto fali. Bolje bi bilo da pije onaj čaj od majčine dušice sa komovicom i medom.

(ANA izlazi kroz vrata na desnom zidu. MADLENA gleda za njom.)

GOCA

(Zagledana u TV.)

Ma nemoj, od toga će da živne?

MADLENA

(Ne primećuje da se Goca zapravo ne obraća njoj.)

Naravno da bi mu bilo bolje. Nama je moja majka to pravila, pa smo bile zdrave ko dren. A ovo danas, malo-malo pa je neko bolestan. A ta komovica je melem. Dok je piješ, sve krene da ti pecka kroz dušnik.

GOCA

(I dalje gleda film.)

Fuj, kako može uopšte tome da pride.

MADLENA

Samo ti fujkaj mlada damo, ali lek i treba da bude gadan. Da sam vas malo više terala da jedete sve što sam i ja jela kao mala, sada bi pucali od zdravlja.

GOCA

Pucao bi kad bi umeo.

MADLENA

(Pogleda u Gocu.)

Kako kada bi umeo?

GOCA

Pa doktor ne zna šta da radi. Je li ti gledaš ovaj film?

MADLENA

(Uvređeno.)

Ne.

GOCA

Slušaj, da postoji neka estetska policija, njega bi sigurno uhapsili. Kakav je to način da ideš okolo i plašiš narod. *(Staje u karakterističnu Frankenštajn-pozu sa rukama ispruženim ispred sebe. Okreće se prema majci.)* Čovek treba da je fin i odmeren.

MADLENA

I hrabar.

GOCA

E pa ovaj Frenki bi ti bio super.

(Dok izgovara, stavlja na glavu periku u Merlin Monro varijanti.)

MADLENA

O čemu ti uopšte pričaš?

(Sa nelagodom.)

GOCA

(Izgovara Merlin Monro glasom.)

O tome da je dečko usamljen i hoće da mu ožive ženu koja je mrtva. E, to je napravilo čitav kaos. *(Peva).* Happy birthday mister president, happy birthday to you.

MADLENA

Ne mogu da gledam te budalaštine i molim te smanji ton.

(Masira slepoočnice.)

ANA ulazi u sobu u savršeno skrojenoj kućnoj haljini, sa velikim dekolteom. Seda u fotelju sa desne strane. GOCA stavlja na glavu crnu periku, uvezuje je maramom i u stilu Ciganke-gatare vadi karte).

ANA

(MADLENI)

Ponovo migrena?

MADLENA

Aha.

(Kenjkajući.)

GOCA

(Stereotipnim romskim glasom)

Mama, ti moraš sebi da nađeš neku zabavu. Šta je sa onim komšijom sa trećeg.

MADLENA

O svašta, ne misliš valjda!

GOCA

Zašto? Vidim ti jedan put i jednog čoveka na njemu. Imaš i veliko s, to ti znači sreća ili da se on zove Srećko ili tako nešto. Zamisli želju.

MADLENA

Molim te prestani. Stvarno nekada preteruješ. Mogao bi još neko da te čuje. Znaš kako su ljudi brbljivi. Ispalo bi da tu nešto stvarno ima.

(Uhvati rukom krstić na svom vratu. Pogleda u ANU, a onda brzo u GOCU.)

A i kakvo je to glupiranje sa perikama. Samo nam prašnjaviš kuću.

GOCA

A šta bi ti volela da ja radim, molim te.

MADLENA

Da završiš neku poštenu školu.

GOCA

Nećemo valjda opet o tome. Da mama, nisam prošla prijemni ispit.

MADLENA

Znaš kako smo svi ulagali u tebe, a ti nisi ni glupa, ni nesposobna. Ne mlada damo, ti samo nisi htela da se potrudiš. Radije bi da sediš i gledaš te gluposti.

GOCA

Ali mama, mene to ništa ne zanima.

MADLENA

Nego bi radije da budeš jedna...

GOCA

Vlasuljarka. E pa jeste. Radije bih i šta sad.
(Skida periku sa glave).

MADLENA

(I dalje masira slepoočnice.)
Dobro, nećemo o tome...

GOCA

Šta ću mama kada volim da se maskiram, da budem neko drugi, da napravim karikaturu, da sve postane zabava, šala, komika, romantika, poskočica, doskočica. Mama, život je leeeeeeep.

MADLENA

Ali Gordana, život je malo teži od te tvoje romantike.

ANA

(Goci.)
Srce, a možda je vreme da odrasteš. Šta misliš? Hajde, digni tu tvoju lepu guzičicu i kreni nešto da radiš.

(MADLENA posmatra ANU.)

GOCA

Zašto? Šta se tebi tako lepo desilo od kada si odrasla.

ANA

Nemoj da me vučeš za jezik, Srce, to nije za tvoje devojačke uši.

GOCA

Tja. Par muškaraca i dindi-rindi.

MADLENA

Bože, zašto ja ne mogu da imam neku običnu, normalnu decu... Pobogu, hoćeš li više smanjiti taj ton!?

(GOCA se namršti i smanji malo ton, ali kako sada slabo čuje, prilazi televizoru, priljubi se uz njega i zagrlji ga.)

MADLENA

Ne mogu više da izdržim ovaj bol.

ANA

Hoćeš bensedin?

MADLENA

(Stavlja ruku preko očiju.)

Da... Ana, imam nešto da ti kažem. Oh Bože, glava mi bubnji, kao da raste...

SOFIJA

(I dalje zagledana kroz prozor, a njen glas se čuje u off-u.)

Kada bude pukla, nalazićemo parčiće tvojih misli svuda po sobi. One će skakutati za nama, kao gremlini.

MADLENA

(I njen glas se čuje u off-u. Ruka joj je i dalje preko očiju.)

Tebi je to zabavno.

SOFIJA

(I dalje zagledana kroz prozor, glas u off-u.) **Meni nije ništa zabavno što ima veze sa tobom, mama, meni je to tužno.**

MADLENA

(Okreće glavu ka ANI.)

Molim te, može li prvo taj bensedin?

ANA

(Okreće se ka GOCI)

Donesi mi moju tašnu.

(Ponovo pogleda u majku.)

GOCA

(Nevoljno što je prekidaju i okreće glavu prema ANI.)

Zašto?

ANA

(Ponovo okreće glavu ka GOCI.)

Da dam mami bensedin.

GOCA

(Odvoja se od televizora, podiže majicu i zaveže je iza leđa, tako da joj se vidi stomak.)

Rinčić, minčić, bensedinčić.

(Uz to napravi nekoliko pokreta rukama, kao malu koreografiju).

MADLENA

(Pokazuje joj da smanji ekspresiju.)

Hajde i čašu vode.

(Dok donosi ANI tašnu, GOCA i dalje igra i peva bensedinčić-pesmicu, a onda odlazi van scene. ANA prebira po tašni, vadi pilule i jednu daje MADLENI.)

GOCA

(Dovikuje iz kuhinje u dizelaškom fazonu.)

Mama, brate, pričaj šta se dešava.

MADLENA

(Kenjka.)

Ne znam...

GOCA

(Viče u istom maniru.)
Madlena Perić, ništa te ne čujem.

MADLENA

(Uzima pilulu od ANE i govori joj.)
Molim te joj čitaj, samo da ne ciči više.

ANA

(Govori glasno da bi je Goca čula.)
Ona se gleda u ogledalu... Ima grozne ožiljke...

MADLENA

(Ipak pogleda ka ekrani.)
Bože kako su oni nakaradan par.

GOCA

(Ulazi u sobu i nosi čašu vode.)
Šta misliš, kakav bi par bili Miša i Ana.

MADLENA

(Govori Ani.)
Kako par?!!

ANA je pogleda. MADLENA uzima čašu od GOCE, popije pilulu, stavlja praznu čašu na sto.

MADLENA

(Ponovo prekriva lice šakom i masira slepoočnice.)
Zvala je danas Jovanka.

ANA

(Počinje da lakira nokte na nogama).
Koja Jovanka?

MADLENA

Pa Vidićka, pobogu Ana, ponekad se ponašao kao da si pala s Marsa. Koja bi druga Jovanka mogla da zove?

ANA

Slavkina, Zoranova, Maticka...

MADLENA

(Prekine nabrajanje.)

Dobro! Ali ti znaš o kome ja mogu da ti govorim.

ANA

(Zagledana u svoje nokte na nogama.)

Misliš Maco, tebi nešto padne na pamet, a mi svi treba da znamo šta ti se to mućnulo u tvojoj lepoj glavici.

MADLENA

Nemoj da se svadaš sa mnom. Sada ima prečih stvari.

ANA

Maco, ja sa tobom razgovaram. Ali, Maco, ti ne praviš razliku.

MADLENA

Jeste, uvek sam ja kriva i nešto nisam dobro razumela. U ovoj kući me niko, sem Vase, više ne poštuje.

(Portret na zidu zasvetli. MADLENA se trgne. Gleda ostale u sobi, ali niko ne reaguje, kao da te svetlosti ni nema. MADLENA se uhvati za krstić oko vrata.)

A i on je negde počeo da se smuca. Ne dopadaju mi se ti njegovi drugovi, sve neki bledunjavi, kljakavi. Sigurno već puše. Juče mu je soba toliko smrdila na duvan.

(Ponovo pogleda ka fotografiji na zidu. Dok MADLENA govori, GOCA stavlja na glavu pankersku periku).

GOCA

(Kao da se breca.)

A šta si ti radila u njegovoj sobi?

MADLENA

Mlada damo, ovo je još uvek moj stan i mogu slobodno da uđem u svaku prostoriju.

GOCA

Mama bre, matori smo da nam ulaziš u sobe.

MADLENA

A ti, ako ti ne odgovara, možeš sebi da pronadeš nešto bolje.

(GOCA pogleda prema ANI i prevrne očima. Skida periku. Kratka tišina. MADLENA se sprema da nešto kaže, ali je u tome prekine telefonsko zvono. GOCA podiže slušalicu bežičnog telefona.)

GOCA

Halo... Zdravo Gorane... Da, aha.

(GOCA prilazi SOFIJI, kucne je po ramenu i pokazuje joj na slušalicu. SOFIJA se okrene, pogleda za trenutak i odmahne rukom. Čutke se ponovo vrati u prethodni položaj.)

GOCA

Ne može sada da ti se javi... Šta si... Aha... Stvarno... Svaka čast... Važi, važi, reći ću joj.

(Spušta slušalicu. Obraća se Sofiji).

Organizovao ti je književno veče. Zamolio je da mu se javiš.

(SOFIJA ćuti. GOCA priča glasnije i sriče slovo po slovo.)

Organizovao ti je književno veče. Zamolio je da mu se javiš.

(SOFIJA se okrene, pogleda je i ponovo se vrati u stari položaj.)

GOCA

(Uzima praznu čašu sa stola, prinosi je do oka i gleda kroz nju.)

Ima li koga kod kuće?

SOFIJA

(Ne okreće se.)

Čula sam te.

GOCA

Samo proveravam, da se nisi negde zagubila.

(Ponovo se priljubi uz televizor.)

MADLENA

(ANI, šapatom da Sofija ne čuje.)

Ja više ne mogu da podnesem to njeno ćutanje. Tako se smuca po kući, zarozana, nešto piskara, ne izlazi. Goran će uskoro prestati da je zove. Je l' ti vidiš da se ona nikada ne češlja?

ANA

Maco, zar se nisi već navikla da od nje ne tražiš da bude gospođica. Vrhunac njene ženstvenosti je bio kada ti je donela ovo cveće.

(Glavom pokazuje u pravcu saksija na stolu.)

MADELANA

A čudno neko cveće. Šta je ono rekla, kako se zove?

ANA

Zečija srećica.

MADLENA

Zečija srećica - prvi put čujem... Rekla sam ti da je zvala Vidićka.

ANA

Dobro i šta je rekla?

MADLENA

Znaš, moram nešto da ti kažem. Neće ti se dopasti, ali mi je Vidićka to rekla iz pouzdanih izvor. A znaš kada ona nešto kaže.

ANA

Možeš misliti.

MADLENA

Šta je to trebalo da znači?

ANA

Ništa. I šta ti je rekla?

MADLENA

Neće ti se dopasti... Miša ima ženu.

ANA

Da, i?

MADLENA

Ja... ne razumem.

ANA

Šta ne razumeš, to da je Miša oženjen.

MADLENA

Da, to da je Miša oženjen! Oh strašno, da te tako prevari.

ANA

Nije me prevario.

MADLENA

Kako, pa oženjen je.

ANA

Ti Maco, stvarno nekada ne kapiraš. Znala sam da ima ženu.

MADLENA

Ti si se zabavljala sa oženjenim čovekom i znala si da ima ženu!!!

ANA

Aha.

(Nezainteresovano).

MADLENA

Nije te bilo..

(Ana ćuti, lakira nokte. Madlenu to strašno nervira).

MADLENA

...sramota?

ANA

A šta ti misliš?

MADLENA

Pa ne, tebe ništa nije sramota. Samo da se nakinduriš, pare da imaš, samo to te zanima.

ANA

Da, vidiš kako ti sve znaš.

MADLENA

Ne shvatam.. Zašto si uopšte.. sa njim, ako je oženjen.

(ANA ćuti i dalje maže nokte na nogama. SOFIJA se okrene i pogleda ka njima. Ćuti i gleda ih neko vreme.)

MADLENA

Ne znaš, trebao ti je provod, je li?! Oh bože, tebi ništa nije sveto.

(Okrene se prema portretu na zidu.)

Ne mogu da verujem da si ljubavnica jednog probisveta koji ima ženu, a verovatno i decu.

ANA

Dvoje, Kaću i Darka.

MADLENA

Ćuti, ne spominji njihova imena u ovoj kući.

ANA

No, no, Maco. Nemoj da se uzrujavaš. Skočiće ti tlak, pa šećer, pa holesterol. (Pokazuje kao da bi je štipnula za obraz). Mi ne želimo, Mačkice da ti se nešto desi. Pa, ko bi se nama žalio, da tebe nema.

MADLENA

Ne razumem, ja to ne razumem. Ja sam tako volela tvog oca, samo on je postojao za mene. I svakog časa sam znala da sam ja za njega nešto posebno.

(MADLENA se uhvati za krstić na lancu. Utone u kanabe.)

(Tišina. Čuju se samo šumovi iz tv-aparata.)

GOCA

(Gleda u televizor.)

Ala su je doterali. Gledaj molim te tu frizuru. Jel ti znaš koliko treba kose da se napravi takva perika?

(Pokretima ruke iznad glave "opisuje" frizuru Frankenštajnove neveste).

Ah... Znala sam da će se potući... Smaknuće je, ili ona njih... neko mora da umre.

Prednja svetla se gase. Pali se crveno svetlo koje osvetljava zid zadnjeg dela sobe. Tamo Vasa kleči i počinje da povraća.

Mrak.

II ČIN**SCENA PRVA**

Ista dnevna soba. Svetlo je prigušeno. MADLENA prilazi stolici na kojoj je nabacana odeća. Uzima stvari i prenosi ih na kanabe. U tom trenutku se pale crvena svetla. Jedan snop osvetljava SOFIJU koja sedi za radnim stolom. Nad njom visi crna venčanica. Drugi snop obasjava VASU koji sedi u uglu, nalakćen na svoja kolena. Treći osvetljava ANU pored izlaznih vrata. Ona je naslonjena na zid. Četvrti snop obasjava GOCU. Ona sedi u fotelji, prema levom zidu (fotelja u kojoj je sedela i u prethodnoj sceni), zagledana u televizor. MADLENA stoji kraj kanabeta u centru sobe i izgleda kao da je okružena svojom decom, ali da ih istovremeno ne primećuje. Ona slaže odeću da bi je stavila u plakar.

MADLENA

Čitala sam jutros u novinama jedan grozan članak. Ti znaš da ja samo preletim novine, ne zadržavam se. Stvarno nemam strpljenja da čitam svo to smeće koje pišu. Ja samo tako pogledam vremensku prognozu, čitulje...

(odlazi do ormara i stavlja u njega odeću koju je složila. Vadi odelo, isto kao ono u kome je njen muž na fotografiji, koja visi na zidu. Stavlja ga na kanabe.)

Znaš li da se jednom u milion slučajeva, čini mi se da je teko neka srazmera, pri operaciji desi neka greška sa anestezijom? Sve izgleda da je u redu - ti ne možeš da pomeriš ni ruke ni noge, ne možeš da trepneš, pomeriš usta, jezik, ništa, deluješ kao da si u dubokoj nesvesti, a potpuno si svestan svega što se dešava, samo si paralisani. Hirurzi te seku, vade ti organe, šiju ranu. Ti ne možeš da se mrdneš i da im pokažeš da sve to osećaš, a bol je neizdrživ.

(Počinje da skida haljinu, hulahop čarape...)

Bože, ne mogu ni da zamislim taj užas, da sve u tebi vrišti, a ti izgledaš kao da sve ide svojim tokom. Grozno. Nekada ljudi kojima se to desi umru od bolova. Telo prosto ne izdrži tu količinu muke. Ja sam se samo jednom tako onesvestila od bola...

(Ćuti neko vreme. Nalazi se samo u donjem vešu.)

Mi smo nekako išli jedno sa drugim. Divan par.... Kupovao si mi svakog ponedeljka cveće i donosio nakon posla. Sredom smo išli u bioskop. Vikendom su nam dolazili prijatelji. Kako je kod nas uvek bilo veselo. Ljudi su voleli da nas posećuju.

(Počinje da oblači košulju, pantalone, sako...)

Sećaš se Lidiije i Velje. E, njima ti je bilo slade kod nas da večeraju, nego da ih neko odvede u Interkontinental. Ja bih kasnije uvek sedela za klavirom i svirala. Nekad smo pevali zajedno. Govorio si kako bi bez mene tvoj život bio besmislen. A ja sam ti stiskala ruke, ljubila ti usne. Uvek su bile nekako slatko-gorke, kao marcipan. A onda sam se jedne noći probudila.

(Potpuno je obučena u muško odelo.)

SCENA DRUGA

U istoj dnevnoj sobi porodice Perić. Mrak je.

DEVOJKA

(U off-u.)

Sig hail.

(Pali se crveno svetlo. DEVOJKA je obučena kao neka mešavina Adolf Hitlera i zečice. Stoji kraj vrata u dubini sobe i drži neke papire u rukama. GOCA obučenu kao Eva Braun, leži na kanabetu. SOFIJA je za svojim stolom, iznad nje visi crna venčanica.)

GOCA-BRAUN

(Okreće se ka DEVOJCI-HITLERU.)

Jesi li nešto rekao... mili?

DEVOJKA-HITLER

Rekao sam, rekao. Ti si spavala?

GOCA-BRAUN

Oprosti, malo sam zadremala. Čitala sam, pa zadremala. Šta si rekao?

(DEVOJKA-HITLER ćuti. Gleda je dok se ona ne okrene potpuno prema njemu. GOCA-BRAUN ustaje, skoro u stavu mirno.)

GOCA-BRAUN

Šta si mi rekao?

DEVOJKA-HITLER

Ovo se cveće osušilo. Mogla bi da nam doneseš sveže.

(Pokazuje na saksije sa cvećem na stolu.)

GOCA-BRAUN

Ako bi ti to bilo ugodno.

(Ćute.)

Šta si danas radio?

DEVOJKA-HITLER

(Oštro je pogleda.)

Znaš li šta držim u ruci?

GOCA-BRAUN

Ne. Hoćeš li mi reći?

DEVOJKA-HITLER

Slušaj.

(Pročisti malo grlo).

"Kada je gospodin Čerčil govorio o rezultatima ovog rata, naveo je da će Engleska pobediti, samo što još uvek nije znao kako. Naš odgovor je bio - firer će pobediti zato što on zna kako će pobediti. On je ispunio naciju duhom."¹ Znaš li ko je to napisao?

GOCA-BRAUN

Naravno. Gebels je vrlo darovit čovek, Vulfi.

DEVOJKA-HITLER

Čekaj da ti pročitam i ovo: „Mi molimo milostivog Boga da ga sačuva u dobrom zdravlju i omogući mu uspeh u njegovim naporima za slobodu svih ljudi. Onda se ne moramo više bojati za budućnost. Onda se nemački narod može suočiti sa najponosnijim periodom u svom istorijskom razvoju.”

(Prelazi preko nekoliko redova).

GOCA-BARUN

Divno Vulfi.

DEVOJKA-HITLER

Hm..hm.. Da, slušaj dalje: "Sutra slavimo njegovu fanatičnu odanost svom radu. Uprkos ratu, praznična atmosfera ispunjava celu naciju. Ovo je njegov dan i to je naš dan.

---

¹ Izvor - Die Zeit ohne Beispiel (Munich: Zentralverlag der NSDAP, 1941).

DEVOJKA-HITLER (cont.)

To nas podseća još jednom, da su naši životi nastali zbog njega. Zato mu želimo ono za čim smo uvek čeznuli - da ostane za nas ono što je bio i jeste - naš Hitler."²

(Čuje se aplauz).

GOCA-BRAUN

Divno, božanstveno.

(Tapše i kada se aplauz završi.)

DEVOJKA-HITLER

Dopadati se?

GOCA-BRAUN

Da Vulfi, kao što ti i priliči.

DEVOJKA-HITLER

(Zadovoljno.)

Je li večera gotova?

GOCA-BRAUN

Mislim da jeste. Hoćeš da proverim?

DEVOJKA-HITLER

(Osmehuje se.)

Da, učini tako, udovolji mi. Vidi da nam donesu jedan šnaps pre večere.

GOCA-BRAUN

Hladan.

DEVOJKA-HITLER

Da, Klara.

GOCA-BRAUN

Znaš da ne volim kada me zoveš tako, Vulfi.

---

² Ibid

DEVOJKA-HITLER

Dobro de, ne moraš odmah da se ljutiš, ćuftice.

GOCA-BRAUN izlazi iz prostorije. Mrak.

DEVOJKA-HITLER

(U mraku.)

Klara.

SCENA TREĆA

Svetlo je prigušeno. Ista dnevna soba porodice Perić. Pokreće se traka i na njoj, sa leve strane, dospevaju dve "figure" koje sede na stolicama. Jedno je DEVOJKA (obučena kao zečica), a drugo je lutka ljudske veličine, bez posebnih polnih odrednica, naga. Na licu su joj zakačene usne i oči, koje se mogu skinuti. ANA seda u fotelji, potpuno uzdržana, mirna, kao zaleđena. DEVOJKA joj je skoro potpuno okrenuta leđima. SOFIJA je za svojim stolom, iznad nje visi crna venčanica.

DEVOJKA

Dobro, da vidimo šta se tu može uraditi.

(Skida nos sa lutkinog lica i iz kutije koja je pored njene stolice, vadi veći, grbav, kao što su obično nosevi veštica. Smeje se. Skida ga i vadi manji, skladniji. Stavlja ga lutki na lice. Odmeri tu promenu. Zadovoljna je. Skida usta sa lutkinog lica i vadi druga usta koja joj zakači na lice.)

Nije loše, ali možda još malo veće.

(Skida i ta usta i stavlja još veća.)

E tako, to je već bolje. A sad da pređemo na ono glavno.

(Vadi iz kutije jednu dojku. Približava je lutki. Odmerava gde bi je stavila.)

(Na scenu ulazi MUŠKARAC. Prilazi ANI. Ona ga pomno posmatra. Neko vreme se samo gledaju. Onda je poljubi.)

DEVOJKA stavlja dojku na sredinu lutkinog tela. Smeje se.

MUŠKARAC širi ANINE noge i stavlja svoju šaku među njih. Crveno svetlo osvetljava samo taj prostor njenog međunožja. Drugi snop crvene svetlosti osvetljava telo lutke.

DEVOJKA skida dojku sa lutke. Drži je u vazduhu pored svojih grudi. Poredi ih. Dok DEVOJKA to radi, ANA zabacuje glavu. MUŠKARAC se smešta među ANINIM nogama, leže na nju. Oni se pomeraju u ritmu seksualnog čina.)

Mrak.

SCENA ČETVRTA

MADLENA ulazi u dnevnu sobu. Na podu kleči VASA. Povraća. Za radnim stolom sedi SOFIJA.

MADLENA

(Usplahirena je.)
Vaso, šta je bilo!?

VASA

(Kleči na podu.)
Nije mi dobro, mama.

MADLENA

Mora da si nešto pokvareno pojeo. A ja ti spremala čorbicu.

VASA

Mama, nije mi dobro.

(Ona mu pomaže da sedne u fotelju.)

MADLENA

Bože, sav ovaj nered.
(Odlazi van scene. Čuje se šištanje vode. Ona donosi lavor sa vodom i krpu. Briše povraćku sa poda.)

MADLENA (cont.)

Uh, baš smrdi. Sto puta ti govorim da ne jedeš te gluposti na ulici. Ko zna šta sve stavljaju u to meso.

(Iznosi to što je obrisala van scene. Vraća se i seda pored VASE.)

Je li ti sada malo lakše?

VASA

Nije... Možda malo. Možda samo malo.

MADLENA

Ma hajde da popiješ malo onog čaja sa komovicom. Videćeš sve će biti ko rukom odnešeno.

VASA

(Mršti se.)

Nemoj molim te.

MADLENA

Što ste bre tvrdoglavi, svi od reda.

(Tišina.)

A gde si ti bio danas ceo dan?

VASA

Tu i tamo. Svratio sam do Koste.

MADLENA

A mi smo te čekali.

(Tišina.)

MADLENA

Sećaš se kada si se izgubio na pijaci. Bio si jako mali. Stali smo da kupimo jagode. Kad god sam ja nešto kupovala, ti bi mi se uhvatio za suknju, da se ne izgubiš. Tog dana sam ti kupila neki strip. Ti kao sve gledaš u sličice dok ja biram jagode. I tako ja krenem. Imala sam još neke torbe i tako ih vučem, ali onda shvatim da nema tih ručica što mi vuku suknju. Pogledam, a tebe nikuda. Kuku meni, šta ću sad?! A ti nisi primetio da sam ja krenula dalje i uhvatio si se nekoj drugoj ženi za suknju.

MADLENA (cont.)

Ne znam samo kako ona nije primetila da je neko vuče. Neki ljudi su stvarno čudni. Ja sam te tražila, dozivaj, viči. Ne vredi, nema te, kao u zemlju da si propao. Bože kako sam se samo uplašila da te više nikada neću videti, da te je neko ukrao. Tih dana se o tome puno pisalo po novinama. Počela sam da se gušim. Bila sam polu luda. A onda sam pomislila umreću ovde na sred pijace. Noge mi otkazale. Bacim ja one torbe, samo što se nisam stropoštala. Tada sam videla kućicu inspektora. Otrčim do njega da ga molim za pomoć. A ti sediš kod njega u stolici. On ti dao neke spajalice da pravite od njih voziće, a ti nećeš ništa, samo plačeš. Bože kako si plakao, nisam mogla dugo da te smirim. I porvaćeš, tako da u tebi više ni vodica nije ostala. Nećeš da me pogledaš. Ja te grlim, a ti sve okrećeš glavu, kao da to nisam ja, kao da me više ne prepoznaješ.

VASA

Kako mama?

MADLENA

(Pokazuje.)

Pa tako, kao da ne želiš više da me vidiš.

Mrak.

SCENA PETA

Dnevna soba. Crveni snop svetla obasjava SOFIJU, koja sedi pored radnog stola. Drugi snop obasjava VASU koji sedi u uglu, nalakćen na svoja kolena. Treći snop obasjava ANU nedaleko od izlaznih vrata. Ona je naslonjena na zid. Četvrti snop svetla obasjava GOCU. Ona sedi u fotelji, prema desnom zidu zagledana u televizor. MADLENA je obučena u muško odelo. Stoji kraj kanabeta u centru sobe i izgleda kao da je okružena svojom decom, ali da ih istovremeno ne primećuje.

MADLENA

Našli su te ubijenog oko 23,45 u ulici Srpskih vladara. Zamisli to je ista ulica u kojoj mi živimo. Postao si jedan leš. Pa svega petnaest minuta si izašao iz kancelarije. Bio si živ, a kada je neko živ ne može biti mrtav, zar ne? Ali od tebe je ostao jedan leš, to si nam ostavio za sobom. Kada sam te videli beživotnog, osetila sam se nemoćnom, malaksalom. Sve se za jedan čas izgubilo, izlizalo. Znam da je bilo kao da me je grom pogodio. Ni ruke, ni noge... ništa ne osećam. Samo jedan pucanj, jedan trenutak i puf... život više ne postoji. Kao kada mađioničari naprave trik. Puf. Gde mi je muž. Nema ga. Nema ga. Mene nema. Samo jedan pucanj... Kako je nemoguće oprostiti takve gluposti.

SOFIJA

(Ne otvara usta, ali se čuje njen glas u off-u.)
Kome, mama?

(Svetlo obasja Dušanovu fotografiju na zidu. Pojavljuje se još jedna Dušanova fotografija, kao da izranja iz zida, pa još jedna... Skoro ceo zid je ispunjen fotografijama.)

MADLENA

Tom groznom čoveku, tom ubici što nas je ostavio bez porodice. On te je ubio. Ali ja sam bila ovde. Ja tako posle stojim i gledam taj prizor...

(Naglo začuti, fotografije na zidu iščeznu. Ona uzima makaze sa stola. Iza nje se projektuje video prenos nje sniman iz perspektive cvetova koji su na stolu. Makaze blesnu na platnu. MADLENA odseca prvi cvet i zakači ga sebi u kosu.)

Gledam kako ti meci lete ka tebi, uranjaju u tvoje telo, ogromnom snagom...

(Seče drugi cvet i stavlja ga u kosu.)

...tako da ništa od tebe ne ostane, kao da nikada na tom mestu nisu ni postojao.

(Seče treći cvet i njega stavlja u kosu.)

Prvo sam zamišljala kako ubijam tog čoveka, davim ga, kidam mu delove tela. Da sam muškarac ubila bih ga golim rukama. Ovako, mogla sam samo da ga mrzim. Sebe da mrzim. I šta mi je ostalo, samo ta ogromna mržnja. Nikada se nisam preudala, nikada pogledala drugog čoveka, nikog drugog nisam mogla voleti. *(Odseca četvrti cvet i kači ga za rever. Cvetovi su sada beli.)*

SOFIJA

(I dalje u off-u)
Znam mama da nisi.

SCENA ŠESTA

Dnevna soba. Snop crvenog svetla obasjava ANU i MUŠKARCA koji se na fotelji pomeraju u ritmu seksualnog čina. SOFIJA sedi za svojim stolom zagledana u prozor. Crna venčanica visi nad njenom glavom. DEVOJKA (obučena kao zečica) sedi pored lutke u ljudskoj veličini. U ruci drži dve dojke i poredi ih sa svojim dojcima. Stavljajući ih u kutiju. Uzima veće grudi. Stavljajući ih na lutku.

DEVOJKA

Lepo je tako, svi će uzdisati za tobom, a ti ćeš moći da biraš. Bićeš obožavana, nedostižna, niko ti neće stati na put. Zar ne, reci, tome se nadaš.

(DEVOJKA stavlja periku na glavu lutke. Smeje se.)

Hajde lepotice, ti što si savršena, jedina, koju bi svako izabrao za sebe, samo tebe bi želeo od svih žena. Hajde, ustani, najzanosnija od svih. Neka ti se sise napnu kao jarboli, neka pred tobom osećaju kao da su stali pred Meduzu, pred crnu udovicu, bogomoljku.

(Smeje se.)

Šta kažeš, ne čujem te dobro.

(Prislanja uvo na lutkine usne).

Na drugom delu scene menja se odnos ANE i MUŠKARCA. Dok ANA unosi sve više strasti, MUŠKARAC postaje sve krući. Na kraju se samo ona pomera, dok on praktično ne učestvuje.

DEVOJKA

Šta je, ne možeš da ustaneš, nešto nije u redu. Ti ne možeš ni da mrdneš, zar ne. Noge su ti teške, usne su ti krute.

(Odmačinje se od lutke).

Telo ti je prazno, ne vredi ni prebijene pare, ni pišljiva boba, ni koliko govno. Vetar hući kroz tebe, odzvanja ta praznina, odbija se svaki glas. Šta? To je dobro za tucanje. Kada dahćeš kao da odzvanja Kilimandžaro. Svaki muškarac će da pomisli da je najbolji, najveći jebač svih vremena. Ali ti se jadna, patetična, glupa, sisata kravetina, od koje čoveku može da se digne možda jednom, ali sve posle toga postaje mehanika, prazan hod, dosada, jer ti si niko i nigde i nikada i ništa...

SOFIJA se okrene i gleda prema ANI. MUŠKARAC ustaje i odlazi. DEVOJKA u tom trenutku izgovara poslednje rečenice teksta i takođe izlazi sa scene. ANA spušta zadignutu odeću, prilazi lutki i nekoliko sekundi zuri u nju. Tišina. ANA hitrim pokretom udara lutku i ova pada uz tresak stolice.

SOFIJA stavi ruku na usta. A onda ustaje, prilazi lutki i kredom opcrtava njenu konturu na podu. ANA joj prilazi, jednom rukom podigne lutku sa poda. SOFIJA i dalje zuri u konturu na podu. Pokreće se traka i iznosi ANU sa lutkom.

Mrak.

SCENA SEDMA

Ista dnevna soba. Crveno svetlo obasjava DEVOJKU, obučenu kao mešavina Adolf Hitlera i zečice. Sedi u fotelji. GOCA obučena kao EVA BRAUN stoji na vratima. SOFIJA sedi kraj stola i zagledana je u konturu ljudske figure na podu. Iznad nje visi crna venčanica.

GOCA-BRAUN

Vulfi!

DEVOJKA-HITLER

Da, ćuftice.

GOCA-BRAUN

(Prilazi mu i pruža čašu sa pićem.)

Znaš, ja sam nešto mislila.

DEVOJKA-HITLER

Ti si zamarala svoju lepu glavicu?

GOCA-BRAUN

Oh, Vulfi, nemoj me ismevati.

DEVOJKA-HITLER

Dobro ćuftice, šta si to mislila?

GOCA-BRAUN

Mogli bismo negde otići na mali odmor.

DEVOJKA-HITLER

Negde na more?

GOCA-BRAUN

Ti bi to hteo, Vulfi, vodio bi me negde drugde, a ne samo na Alpe?

DEVOJKA-HITLER

Za tebe sve, dušice. Zamisli, ti i ja na plaži, pored mora. Ah! Nadamo se samo da neće biti hladnih morskih struja.

GOCA-BRAUN

Vulfi, izabraćemo neko toplo more, neko pretoplo more.

DEVOJKA-HITLER

Mogli bismo ići u Egipat, tamo inače imamo puno naših ljudi. Kopaju ljudi, šta će.

GOCA-BRAUN

Oh Vulfi, da li će to biti stvarno.

DEVOJKA-HITLER

Nego šta, ćuftice. Moramo samo smisliti šta bismo obukli. Da li imamo neke mornarske košulje?

GOCA-BRAUN

Vulfi, ne znam. Odmah ćemo narediti da nam se sašije. Mogli bismo prepraviti neke tvoje uniforme.

DEVOJKA-HITLER

Ništa preterano, ali sa ukusom.

GOCA-BRAUN

Ja bih mogla nabaviti i malu plavu kapicu. Biće to divno. Vulfi, odavno se nismo kupali. Skinućeš se predamnom?

DEVOJKA-HITLER

Ćuftice, samo za tvoje oči.

(Čuje se zvuk povetarca. Ešarpa DEVOJKE-BRAUN se zavijori.)

GOCA-BRAUN

Vulfi, bićemo srećni.

DEVOJKA-HITLER

Ćuftice, možda završim i ovaj rat. Šta će nam to? Postalo je dosadno, zar ne?

GOCA-BRAUN

(Ona mu priđe i poljubi ga.)

Konačno ćemo se spojiti, Vulfi.

DEVOJKA-HITLER

Da li se sećaš šta si mi rekla nakon našeg prvog izlaska?

GOCA-BRAUN

Naravno, Vulfi. Rekla sam ti: "Dragi gospodine Hitler, želim da Vam se zahvalim za prijatno veće u pozorištu. Uvek ću biti zahvalna za Vaše prijateljstvo. Brojim sate do časa kada ćemo se ponovo sresti..."³

DEVOJKA-HITLER

Sve si zapamtila, Ćuftice.

GOCA-BRAUN

Nikada neću zaboraviti taj dan, skroz sam se bila zacopala. Znaš li šta sam ti posle obećala?

---

³ Robert Wistrich: Who's Who In Nazi Germany

DEVOJKA-HITLER

"Od našeg prvog susreta zaklela sam se da ću te pratiti svugde - čak i u smrt - ja živim samo za tvoju ljubav."⁴

GOCA-BRAUN

I ti pamiš, Vulfi. Oh, kako smo mi srećni. Konačno ćemo se spojiti, Vulfi, zlatnim nitima, čeličnim nitima, koje se ne daju pokidati.

(Smeje se.)

Srce mi kuca k'o ludo, hoću da se izgubim u tom svetlu, da mislim kako nam nema kraja ni konca, da smo se spojili sa svetom, nebom, životom, beskraaaaajno.

SCENA OSMA

Dnevna soba. Na kanabetu sede MADLENA i VASA. SOFIJA sedi kraj stola zagledana u konturu ljudske figure na podu. Crna venčanica... (znate već).

VASA

Ne sećam se toga mama.

MADLENA

Bio si preplašen. Posle smo otišli kući. A ti si narednih par dana ponovo počeo da piškiš u gaće i ako si sa time davno prekinuo. Na sreću, sve ostalo je bilo u redu.

VASA

Ali mama sada više nije.

VASA joj stavlja neki papir u ruke. Ona čita sa papira. Iza njih na vratima se pojavljuje DEVOJKA. Ona u ruci drži jedan cvet i mirno gleda u njihovom pravcu.

MADLENA

Šta je ovo, Vaso, ništa ne razumem.

---

⁴ Ibid

VASA

Mama nije dobro... Bojim se mama, užasno se plašim.

MADLENA ponovo čita papir. Postaje i sama uplašena.

MADLENA

To mora da je neka greška, zar ne. Vaso, zamenili su tvoje nalaze sa nalazima nekog drugog, ko je jako bolestan.

VASA

(Plače.)

Bojim se mama.

MADLENA

Zar ne Vaso, to je glupa greška.

VASA

Da mama, mora da je neka greška...

MADLENA

Istina ti si uvek bio slab, ali smo te hranili kozijim mlekom. Posle je sve bilo u redu. A tata te je jako voleo. Kada te je video u porodilištu, rekao je - Gledaj ga, kao neko mače.

VASA

Da mama, mora da je neka greška... Jer tata me je tako voleo. Svetlo se zadržava samo na DEVOJCI.

Mrak

SCENA DEVETA

Dnevna soba. Crveni snopovi svetla obasjavaju SOFIJU, koja sedi pored radnog stola, zagledana u konturu ljudske figure na podu. Drugi snop obasjava VASU koji sedi u uglu, nalakćen na svoja kolena. Treći snop obasjava ANU nedaleko od izlaznih vrata. Ona je naslonjena na zid. Četvrti snop svetla obasjava GOCU. Ona sedi u fotelji, prema desnom zidu zagledana u televizor. MADLENA je obučena u muško odelo i ima cvetove u kosi i reveru. Stoji kraj kanabeta u centru sobe i izgleda kao da je okružena svojom decom, ali da ih istovremeno ne primećuje.

MADLENA

(Mazi cvetove u svojoj kosi.)

Ja sam se trudila posle da sve bude kao pre. Ponekad sam se budila sa mišlju da ti i dalje ležiš pored mene. Oh bože kako sam mrzela svaki dan.

SOFIJA

(Ne otvara usta, njen glas je u off-u)

Znam mama da jesi.

MADLENA

A onda sam jednog dana pomislila - ta deca su dokaz da si ti bio živ. Mislila sam da ću onda biti mirna. Ali danas se nešto desilo, nešto čudno mi se zabolo u srce. Danas se sve ponovo raspalo. Ja ne prepoznajem više tu decu. Kako to da ih moja ljubav nije spasila, to što sam godinama brinula, treperila nad njima. Ona su bolesna, luda, propala. Ja sam ostala nekako gola, bez ičega. Kao da sam se tek sada probudila i shvatila da je u toj kući gore nego u najružnijem košmaru.

(Svetla koja su osvetljavala "decu" se gase i samo je osvetljena MADLENINA figura do pasa).

Izdali su me, nisu održali naš dom. Prodali su ga, napravili stračaru od naše kuće, ludnicu, javnu kuću. Oh kako sam prazna, razrušena, ubijena, mučena. Tukla su me, udarala, ta deca su mi razbucala stomak. A ja nisam mogla da ih nahranim, nadojim, dam im dovoljno mleka. Te dojke što odzvanjaju kao prazne bačve. Jer ja sam noću išla za tobom, trčala sam šumom, a granje me je šibalo po licu. A onda su me i noge izdale, telo mi otežalo. Nije te više bilo nigde i ja sam postala ništa. Ništa.

(Svetlo osvetli SOFIJU.)

SOFIJA

Dosta!!!

Ustaje i udara rukom o sto. U tom trenutku, cvetovi iz MADLENINE kose odlete. Crna venčanica koja je visila iznad Sofije, padne na pod.

III ČIN

SCENA PRVA

Dnevna soba. Svetlo polako osvetljava SOFIJU na kanabetu. Ona sedi u crnoj baroknoj venčanici. MADLENA sedi sa strane u muškom odelu.

MADLENA

Soko, šta je bilo?

SOFIJA

Mama, u ovoj kući jako smrdi.

MADLENA

Vasa je povraćao.

SOFIJA

U ovoj kući jako smrdi, mama. U ovoj kući smrdi na leš, mama.

MADLENA

(Ukočeno, gleda ispred sebe.)

Bože Sofija, šta govoriš.

SOFIJA

Smrdi, mama. Grozno. A znaš zašto? Zato što je nigde postalo svugde, a svugde je postalo nigde.

MADLENA

(Jednoličnim glasom.)

Ništa te ne razumem.

SOFIJA

Mama da li znaš da pokusni zečevi, kada im se uguraju kancerogene ćelije, sasvim prirodno kao i svi umiru. Samo jedan je preživeo.

MADLENA

(Uzdahne.)

Kakvi sada zečevi?

SOFIJA

Pa ti kojima su podarili kancer, da bi videli kako će zečići da reaguju. Znaš ideja je plemenita. Zečevi crknu, a mi se onda pitamo kako bi mogli da izlečimo nekog čoveka. Sve bi imalo predvidljiv kraj, odnosno svi zečevi bi pocrkali, da se nije tu zadesio jedan glupi čuvar. On ti je noću, kada bi pazio da se u laboratoriji ne desi neka nepredviđena okolnost, mazio jednog zečića, njegovog ljubimca. I tako iz noći u noć. E vidiš mama, samo taj zečić nije umro od raka.

MADLENA

(Gleda ispred sebe.)

Ja ne razumem o čemu ti to govoriš?

SOFIJA

Mama, samo onaj zečić za koga je čuvar imao ljubavi je preživeo. Da li to razumeš mama?

MADLENA

To mi je jasno, ali kave veze...

SOFIOJA

To ima sa ovim smradom? Pa ima mama, ali tebi je lakše da to ne razumeš, zar ne?

MADLENA

Oh Soko, zar nam nije dosta muke danas.

SOFIJA

Hoću da već jednom pustimo zečeve da žive svoj život. Hoću da kažeš da je ružno gurati kancer u ta mala stvorenja da bismo održali svoj život.

MADLENA

(Okrene se ka SOFIJI.)

Ti si se učlanila u neku ekološku organizaciju?

SOFIJA

Tvoja veština da se načiniš glupom je nadaleko poznata, čak smo je i mi, tvoja deca, odlično savladali.

MADLENA

(Ponovo gleda ispred sebe.)

Ali ja sam uvek sve radila za vas.

SOFIJA

Ne mama. Vidiš, zečići ovde rade za nauku, za tu laboratoriju smrti i života, za tog jednog gospodina koji će da preživi. Naučnici navodno nisu mogli da uzmu obolele zečeve pa da vide kako da ih izleče. Ne, morali su prvo da ih zaraze, da bi dokazali da možda mogu i neke u budućnosti da spasu. A znaš, to održava život tih naučnika. Samo dok imaju ideju da kontrolišu smrt, oni su i sami živi. Ali sam život njima nije važan. Oni su se od njega odrodili, onog časa kada su postali spremni da ga žrtvuju zarad tuđih života.

MADLENA

Sofija, molim te. Ne mogu.

SOFIJA

Ko ima pravo da bira, mama, ko? To ti je kao kad se deca igraju rata. Oni glavni naredbe svojim začićima-borcima da idu pod tenkove, a onda se busaju u grudi i traže da im neko njihove zečići vrati. Kao oni su to ipak radili zbog svete stvari. E, ja se na tu svetost serem, mama, to nije moja priča o svetosti. Jer, oni su ih poslali pod nož - da bi se i dalje održavala ideja o smrti, da bi mogli da je veličaju, stavljaju u pesme, traže da se u njeno ime ponovo gine. Zečići, junaci, vaši životi više ne postoje...

MADLENA

Oh, molim te prestani sa tim pričama. Tvoj brat je jako bolestan, jedna tvoja sestra je ljubavnica oženjenog čoveka, druga sestra ne može da upiše ni višu školu i biće večito izdržavano lice... ti... Ja ne razumem šta ti od mene hoćeš? Ne razumem, ja to ne razumem. Ja sam tako volela tvog oca, samo on je postojao za mene. I svakog časa sam znala da sam ja za njega nešto posebno. Jednom se tako zbog mene i pobio na ulici. Čudna su ovo vremena. Moju pokojnu sestru Danu je naš otac isterao iz kuće kada se doznalo da je ostala u drugom stanju sa nekim Mitom, skeledžijom.

SOFIA

Veoma roditeljski mudro.

MADLENA

Bar je nije terao da abortira.

SOFIA

Ali je poslao na selo kod tetke, a onda i u Peštu, posle čega je VIŠE NIKADA NISTE VIDELI.

MADLENA

Ponekad je sanjam kako na kočijama prolazi pored mene i ne prepoznaje me. Ja je dozivam, a ona me ne čuje.

(Pogleda u portret svog muža na zidu.)

Mama je plakala prvo vreme, ali je tata bio čvrst, odlučan. Bilo ga je sramota da mu ćerka bude ljubavnica jednog skeledžije. Njemu je čast bila najvažnija, samo da se pred drugima ne obruka. Tako kada gosti dođu, sve se iznosi na sto. A i bio je dobar prema sirotinji. Ode pa im donese džak brašna. Voleli su ga svi.

SOFIJA

I ako je praktično upropastio svoju ćerku.

MADLENA

Upropastila se ona sama.

SOFIJA

Reci, mama, da misliš kako smo se i mi upropastili, uništili, kako je to samo naša krivica.

(Tišina.)

MADLENA

Bože, što nigde nema slobodnog parčeta zemlje da spustim umorne noge. Stalno nešto ulazi i muči nas.

SOFIJA

To ti sebe mučiš, mama, vezana si ogromnim konopcima, ali si se nadala da si njima i vezala sve zgrade, bolnice, sudnice, mrtvačnice, mostove. Ti ih držiš mama, misliš da će onda stvari uvek stajati na svom mestu i nikakva ih bujica neće odneti. Ali bujica nas je davno odnela.

MADLENA

Šta znaš ti, koja sediš čitav život za svojim stolom i baš te briga šta se dešava van tvoje glave? Šta ti znaš o tome kroz šta prolazi ostali svet?

SOFIJA

Znam mama barem to, da ovde ljudi više vole umrloga kada umre nego dok je bio za života. A onda insistiraju da mrtvi sede sa nama za stolom, da upravljaju kućom, državom. Ja tražim da se mrtvi ostave mrtvima. Ja se bojim ove zemlje, ovog sveta. Ja to ne mogu da izdržim, da život nema vrednost, da ga nigde nema. Ja sam jedna kolateralna šteta, mala šteta, štetica, štetočina.

MADLENA

(Ustaje i kroči žustro napred, kršeći ruke, zagledana ispred sebe.)

Ako si tako pametna, reci šta da rade oni kojima se utroba kida od bola. Kada je tvoj otac poginuo, moja prva misao je bila da se ubijem, skočim sa prozora, popijem gomilu pilula. To je bila moja prva misao.

SOFIJA

Zato što si bila deo te priče, mama. Nisi ti umirala samo od bola, nego i od nečeg drugog, mama, od jednog kancera koji ti je zaposeo dušu.

MADLENA

Šta pričaš?!

SOFIJA

Ti misliš da mi ne znamo. Mama, nismo toliko bez pameti. Reci, ko je bio te večeri još u kući? Kada je tata došao ti nisi bila sama.

MADLENA

Ne.

SOFIJA

Reci ko je bio ovde?

MADLENA

Ne.

SOFIJA

Hajde, reci sebi mama, reci na glas.

MADLAN

Pusti me na miru!!! Znala sam da ćeš ti biti najveća zver od svih. Zar si morala sve da gledaš. Mogla si lepo da spavaš u svojoj sobi, ali ne, ti si uvek virila, znatiželja te je odnela dodavola.

SOFIJA

Reci mama!

MADELAN

Dobro!!!

(Viče. Hvata se za okovratnik.)

Bio je Ranko i šta onda. Ranko mu je brat i imao je pravo da dođe u ovu kuću.

SOFIJA

Ali nije imao pravo da te želi.

MADLENA

Ali ja ni ne očekujem da ti to razumeš, još si mlada. Najlakše je suditi onima čije iskustvo nisi imao. A vidiš, ti si sve ove godine ćutala, zanemela si, a ta tišina me je gušila kao omča oko vrata.

SOFIJA

Da ne bih urlala mama, da nas sve ne bih pobila. Ali mama ja ne želim da stvaram smrt. To nisam ja, ja neću u to više da verujem, ja to više ne želim da podnosim, mama, ne mogu. Ovo je trenutak gde se odlučuješ, a ja sam se odlučila. Ja ne želim da se sjedinim sa tatom, tobom, bilo kim. Ja želim da živim mama, da odem dalje.

MADLENA

Dalje... gde dalje? Vidiš ja nemam gde da odem. Ova kuća je jedino mesto koje imam.

SOFIJA

Tako si ti odlučila mama...

Tišina.

MADLENA

Znači ti odlaziš, napuštaš nas, više ti ne trebam.

SOFIJA

Ja moram da odem, da bih mogla da sačuvam ovu ljubav koju prema tebi osećam.

MADLENA

Ljubav... ja više ne osećam ljubav, nema je nigde. Ja samo osećam prazninu... Ja samo tumaram po ovoj pustinji.

DEVOJKA (obučena kao zečica) se pojavljuje na vratima. SOFIJA ustaje i lagano počinje da skida crnu venčanicu, izuva cipele i stavlja ih na kanabe. Odlazi do plakara i oblači običnu haljinu. MADLENA onda lagano ustaje, skida odelo u kome je. DEVOJKA joj prilazi i pomaže u oblačenju crne venčanice.

MADLENA

(Prilazi kanabetu.)

Znaš, on, ubica je bio opasan čovek. Kriminalac, prevarant, podlac na položaju... On se brzo bogatio, niko nije smeo da pita kako. Pretio je. Govorio da će odmah odlučiti kako mu nije brat, da će ga ubiti ako treba. Znala sam da je na sve spreman. Nisam smela da kažem Dušanu da on nekada dolazi, jer moj Duki mu to ne bi oprostio. Zato sam mu dozvoljavala da nekada dođe, popije kafu. Bojala sam se. Te večeri je hteo da me poljubi. Odgurnula sam ga. Rekao je da će sada zasigurno ubiti Dušana. Plakala sam. Uhvati me je za grudi. Odgurnula sam ga. Izvadio je pištolj i terao me da podignem suknu. Pitala sam ga da li me želi tako kao kurvu, zašto me ponižava. Bio je pijan. Tražio je da otkopčam bluzu. Podigao je pištolj. Stavio mi je ruku među noge. Snažno. Vrisnula sam, odgurnula ga. Pištolj je opalio u pravcu vrata, onog časa kada je Dušan ulazio na njih. Ti si istrčala iz sobe.

(Tišina. SOFIJA posmatra majku.)

SOFIJA

Mama, nije tebe sada ta samoća ubila. Sve što si radila, radila si strasno. Čak si se i za tu smrt vezala sa strašću. Ti sebi tu strast nisi mogla da oprostiš.

MADLENA

Šta govoriš?

SOFIJA

Mama, nema više opasnosti, od istine nećeš ništa izgubiti.

MADLENA

Šta govoriš?

SOFIJA

Reci mama. Jednim delom sebe ti si želela da Ranko dođe. Samo jedan mali delić je uživao u tom prostakluku. Tata je imao sve što jedna žena može da poželi, samo nije bio prostak.

MADLENA

Prekini!

SOFIJA

A sada ti se jedna seljačina nudila na tanjiru, radila sve one gadosti koje sebi nisi smela ni da priznaš u najluđim snovima. Ti si ga poželela.

MADLENA plače.

SOFIJA

Shvataš. Moraš da me pustiš, mama.

SOFIJA joj prilazi, grli je. MADLENA onda seda na kanabe u poziciji u kojoj je na početku scene bila SOFIJA. SOFIJA odlazi sa scene. Sa zatamnjenjem, čuje se SOFIJIN glas.

SOFIJA

Mama... mama.... laku noć.

Čuje se čudan zvuk, kao da se jednom razbijeno staklo vraća u prvobitno stanje celine.

Mrak.

SCENA DRUGA

Na sredini sobe je sto. Na njemu leži VASA, obučen u crno odelo. Pored stola sede MADLENA, takođe u crnini. Čuju se glasovi van scene, kao kada se ljudi pozdravljaju pri rastanku. Zvuk zatvaranja vrata. Ulazi GOCA.

ANA

Koliko ljudi. Tek sada vidim koliko su ga ljudi voleli.

GOCA

Došla je i Branka i ako nisu od raskida razgovarali. Kako je samo plakala.

MADLENA

(Pomalo odsutno govori ANI.)

Jesam li ti rekla da je zvao tvoj šef. Izjavio nam je saučešće.

(Tišina.)

GOCA

Mama, ja ću biti i dalje tu, sve dok se ne budem udala. A onda ćeš ti doći da živiš kod mene i mog muža i brinućemo o tebi. Moj muž će te poštovati, kao i ti njega zato što me on toliko voli. Nedeljom ćemo ići u šetnju Kalemegdanom, a ponekad i u pozorište. Ti ćeš nam spremati tvoju čuvenu pitu sa zeljem. Imaćemo kuću na selu i provodićemo tamo bar tri meseca godišnje. Spavaćemo u perjanim dušecima i jesti kompot od kajsiya. Imaćemo macu kojoj ćemo dati ime Caja i velike američke plakare, da u njih potrpfamo sve sa čime ne znamo šta bismo radili.

ANA

Kakav si ti smešan cvet.

GOCA

(Vadi iz kese sa njene leve strane periku Frankenštajnovne neveste).

Vidi, juče sam je završila. Htela sam njom da razveselim Vasu.

ANA se smeje. MADLENA joj prilazi i skida periku.

MADLENA

Nemoj. Niko ovde više ne mora...

GOCA

On se stvarno neće vratiti.

ANA

Neće... Sećam se da sam tek mnogo kasnije posle tatine smrti shvatila da sam bila besna što je dozvolio da pogine, što se nije više brinuo za sebe, što nas je ostavio tako bespomoćne, očajne...

MADLENA ustaje da pospremi čaše sa stočića u uglu. ANA zapali cigaru.

GOCA

A bio je i sanjar. Umeo je da se zablesavi, pa prođe pored tebe i ne primeti te.

ANA

Sećaš se kada je Vasi kupio kaput na kome je visio papir RASPRODAJA. To ne bi bio nikakv greh, samo da nije pustio Vasu da ga odmah obuče na povratku do kuće, a da nije skinuo etiketu. Posle su se danima sprdale komšije kako Perići prodaju decu za budzašto.

Sve tri se smeju. MADLENA stane. Ostavi poslužavnik sa čašama koji je krenula da odnese, spusti ga na stočić. Tišina.

GOCA

A Sofija je u Birmingemu. Dobro je što su joj ti izdavači preveli roman. Mogla bih da odem kod nje na leto.

MADLENA

Dobro je što se maknula od onog stola.

ANA

Svi su pitali gde je danas, a meni nije bilo glupo što ona nije tu. Strašno je plakala kada smo se čule telefonom. Htela je da dođe.

MADLENA

Dobro je što joj nisi dala. Nadam se samo da će to sa Goranom da potraje.

MADLENA ponovo ustaje, uzima poslužavnik, ali kao da joj kolena klecnu.

GOCA

Pusti, mi ćemo.

GOCA uzima poslužavnik i izlazi. ANA otpuhne dim cigatere. Pogleda svoju čašu. Prazna je. Ustaje lagano i odlazi za Gocom. Okrene se još jednom u MADLENINOM pravcu. Ova je zagledana ispred sebe. ANA izlazi kroz vrata. VASINOM telu prilazi DEVOJKA.

DEVOJKA

Želeo sam da budem. Ne, nisam želeo da budem.
 Želeo sam da donosim sreću, a nisam je nikome doneo.
 Želeo sam da vidim svetlost u očima tvojim,
 Ali oči su gledale u stranu.
 Želeo sam da budem sav tvoj svet,
 Ali sam bio samo svet u kome si ti.
 Želeo sam da mi kažeš da ne postoji niko kao ja, da za tebe ne postoji niko.
 Ali, ja sam postajao niko pored tebe. Ja sam kopnio, kao balon.
 Želeo sam da nestanem, da te ucenim, da te kaznim, da ti pokažem koliko se može voleti, da ti bude žao, da ti do kostiju bude žao.
 A nisam te imao.
 Samo sam te gledao, a nisi bio moj...
 Nisi bio moj.

DEVOJKA leže pored VASE, stavlja mu ruku pod glavu. Svetlo se gasi. Obasjana je još samo MADLENA. Odozgo se spušta ploča koja prekrije čitav prostor. Na njoj je samo jedan otvor oko koga se nalazi ram, sa četiri crvena cveta. On dolazi tačno na mesto gde stoji MADLENA, tako da izgleda kao

da je u fotografiji, uzidana. Na zidu zasvetle fotografije
Dušana.

Muzika se pojačava kao i svetlo.
Sve postaje belo.

Mrak.